

Maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys

Kuntien liikenneturvallisuustyö -
webinaari 1.12.2023

Noora Airaksinen, Väylävirasto

Väylävirasto
Trafikledsverket

Maanteiden nopeusrajoitusohje - taustaa

- Nopeusrajoitusohjeen päivitys on kirjattu liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteeksi.
- Nykyinen ohje (2009) on vanha, viittaukset lainsäädäntöön ja virastojen roolit ovat vanhentuneet.
- Vaikutusarvioiden ja tietopohjaisen päätöksenteon merkitys on kasvanut
  - Pääpaino perinteisesti ollut liikenneturvallisuudessa ja saavutettavuudessa.
  - Viime aikoina on keskusteluun noussut myös päästöt ja energiatehokkuus sekä erityisesti kaupunkiseuduilla maankäytölliset intressit.
- Aiemmin taustalla on ollut ministeriön yleisohje, jota ei enää ole -> mahdolliset lainsäädännölliset tarpeet.

Nopeusrajoitusohjeen päivityksen taustaa – Päivitys on osa liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelman

Strateginen linjaus *5) Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia* sisältää nopeusrajoitukseen liittyviä toimenpiteitä:

- **Toimenpide 65: Selvitetään, ovatko maanteiden sekä taajamien nopeusrajoitukset nopeusrajoitusohjeiden mukaisia. Päivitetään Nopeusrajoitukset -ohje.**
  - Ohjeen päivitykseen sisältyisi, että taajamien osalta ohjeet tukisivat 30 km/h nopeusrajoitusten laajempaa käyttöä.
  - Päivityksessä arvioitaisiin Ruotsin ja Norjan mallit, joiden mukaan yli 80 km/h teillä ajosuunnat on eroteltu ottaen huomioon kuljetusten sujuvuus ja tienpidon kustannukset.
  - Päivityksessä kiinnitettäisiin erityistä huomiota nopeusrajoitusten turvallisuusvaikutuksiin suhteessa muihin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, joita ovat esimerkiksi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet saavutettavuudesta, kestävydestä ja tehokkuudesta.
- Toimenpide 68: Rauhoitetaan ajonopeudet, esimerkiksi laskemalla nopeusrajoitus 30 kilometriin tunnissa sellaisilla alueilla, joilla on runsaasti pyöräliikennettä ja jalankulkua, ja joissa myös muu infrastruktuuri tukee nopeuden laskua. Lisäksi kiinnitetään erityishuomiota koulujen ja päiväkotien liikenneympäristön rauhoittamiseen.
- Toimenpide 67: Tarkistetaan, että maanteiden pääväylien nopeusrajoitukset ovat päivitetyn ohjeistuksen mukaisia.
- Muut työtä strategisesti ohjaavat työt – Fossiilittoman liikenteen tiekartta

Nopeusrajoitusohjeen päivityksen taustaa – Vaikutuksia arvioidaan valtakunnallisen liikennejärjestelmä- suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden kautta

- Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa määritellään liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteiksi **saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus**. Tavoitteet ovat rinnakkaisia ja kaikki pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta. Tavoitteille on esitetty myös niitä täydentävät strategiset linjaukset.
- Nykyisen nopeusrajoitusjärjestelmän toimivuuden arvioinnissa on tunnistettu **saavutettavuuden** (matka-aika) ja **turvallisuuden** lisäksi tarve tarkastella nopeusrajoitusjärjestelmää mm. **päästö-, melu-** ja sekä **energiatehokkuuden** vaikutusten näkökulmasta.
- Nopeusrajoitusohjeistuksen toimivuutta osana liikennejärjestelmän kokonaisuutta (ja lainsäädännön viitekehystä) on hyvä tarkastella ohjeen uusimistyössä.

Taustaselvitykset, teoreettinen tarkastelu - Toimenpiteiden kuvaus

Toimenpide	Kuvaus	Määrittely
TP1	Talven nopeusrajoitusten ympärivuotinen käyttö	Tiet, joilla on erillinen talvinopeusrajoitus, ja nopeusrajoitus on kesäaikaan vähintään 80 km/h
TP2	Yleisrajoitus 70 km/h taajaman ulkopuolella ja 40 km/h taajamissa	Taajaman ulkopuoliset tiet alkaen tienumerosta 1 000, joita koskee yleisrajoitus (80 km/h). Taajaman sisäiset tiet alkaen tienumerosta 1 000, joita koskee yleisrajoitus (50 km/h).
TP3	Nopeusrajoitus $\geq$ 100 km/h vain rakenteellisesti erotetuilla tiejaksoilla	Kaikki tiet ilman ajosuuntien rakenteellista erotusta, joilla nopeusrajoitus on 100 km/h
TP4	Nopeusrajoitus enintään 100 km/h moottoriteillä	Moottoritiet, joilla on kesäkaudella 120 km/h nopeusrajoitus
TP5	Nopeusrajoitus 60–80 km/h kaupunkiseutujen sisääntuloväylillä	Nopeusrajoituksen alentaminen erikseen määritellyillä väylillä.
	Nopeusrajoitus 90 km/h kesäaikaan TP3:n kriittisillä osuuksilla.	Kohtaamisonnettomuuksien perusteella kriittisillä tiejaksoilla kesäaikaan 100 km/h -> 90 km/h

Eri nopeusrajoitustoimenpiteiden yhteiskuntataloudelliset hyödyt (merkitty vihreällä) ja haitat (merkitty oranssilla) - teoreettinen tarkastelu

(Väyläviraston julkaisuja 14/2023, 58/2023)

	TP1: Talvirajoitus ympäri vuoden	TP2: Yleisrajoitus: 70 km/h & 40 km/h	TP3: ≥ 100 km/h vain rakenteellisesti erotetuilla tiejaksoilla	TP4: ≤ 100 km/h moottoriteillä	TP5: 60–80 km/h sisään-tuloväylillä	Nopeusrajoitus 90 km/h kesäaikaan TP3:n kriittisillä osuuksilla
Pituus (km)	8145	38347	9085	582	57	304
Suorite (Mkm./v)	10509	2622	7928	3871	695	720
Henkilö- vahingot (M€)	-50,4 (-56,5...-45,5)	-20,9 (-23,3...-18,9)	-58,3 (-65,3...-52,6)	-5,1 (-5,7...-4,6)	-3,7 (-4,2...-3,4)	-2,4 (-2,7...-2,2)
Matka-aika (M€)	59,1 (77,4...46,6)	23,4 (30,0...18,7)	59,2 (77,8...46,6)	13,7 (17,8...10,9)	8,3 (10,7...6,6)	1,8 (2,2...1,4)
CO₂-päästöt (M€)	-2,1 (-0,9...-3,5)	0,2 (0,4...0,0)	-1,0 (-0,0...-1,9)	-1,4 (-0,9...-2,1)	-0,2 (-0,1...-0,3)	-0,06 (-0,03...-0,09)
Liikennemelu (M€)	-1,7 (-1,4...-3,0)	-1,6 (-1,7...-2,3)	-1,5 (-1,8...-2,3)	-0,6 (-0,3...-1,5)	-5,9 (-4,4...-9,2)	-0,03 (-0,02...-0,02)
Yhteensä (M€)	4,9 (18,6...-5,3)	1,1 (5,5...-2,5)	-1,6 (10,7...-10,2)	6,7 (11,0...2,7)	-1,5 (2,1...-6,3)	-0,7 (-0,6...-0,9)

Suluissa esitetty tulos lähtökeskinopeuden ala- ja yläarvolle.

Vaikutus polttomoottoriajoneuvojen polttoaineenkulutukseen on arvioitu erikseen (I). Sähköautojen energiankulutus vähenisi kaikissa vaihtoehdoissa.

Nopeusrajoitusohjeen päivitystyön tavoitteet

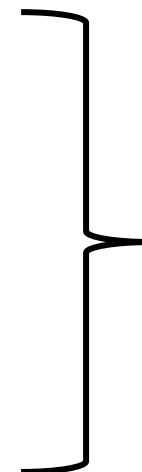
- Liikenneturvallisuusstrategian ja L12 tavoitteiden edistäminen.
  - Taustaselvitykset (mm. "Ruotsin ja Norjan malli"), vaikutusarviointi.
- Nopeusrajoituskäytäntöjen yhdenmukaistaminen valtakunnallisesti maanteilla.
  - Nopeusrajoitusten kriteeristöjen tarkistaminen.
- Nopeusrajoitusjärjestelmän selkeyden, ymmärrettävyyden ja hyväksyttävyyden lisääminen (tienkäyttäjät ja sidosryhmät).
  - Tärkeimpien muutostarpeiden tunnistaminen tietoperusteisesti, laaja vuoropuhelu työn aikana.

Työn lähtökohdat

- Kaikki lakimuutoksiin liittyvät asiat on eriytetty ohjetyön päivityksestä ja aikataulusta -> päivitys tehdään nykylainsäädännön pohjalta.
- **Ohje koskee maanteiden nopeusrajoituksia, kunnat voivat halutessaan soveltaa.**
- **Tekninen harmonisointi** – laista ja termien/teknisten kriteerien määrittämisen yhdenmukaistamisesta (muiden ohjeiden kanssa) tulevat asiat
- **Erilaiset nopeusrajoituksiin liittyvät reunaehdot** – täydentävät teknisiä nopeusrajoituksen valinnan kriteerejä
- **Nopeusrajoituslinjaukset** - keskustelua laajemmissa foorumeissa

Valmistellaan yhteistyössä ELY-asiantuntijaverkoston ja Väyläviraston tiesuunnittelijoiden kanssa

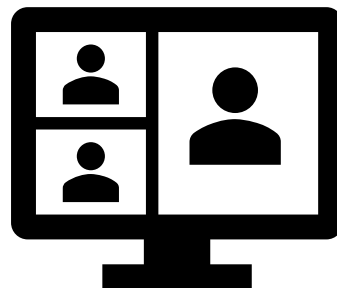
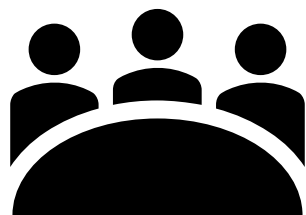

Keskeisiä kokonaisuuksia

- **Yleiset taustat ja linjaukset**
- **Nopeusrajoituksen valinta** (tiekohtainen, pistemäinen, paikallinen)
  - **Ns. "peruskriteereillä" määritellään päälinjat nopeusrajoituksen valintaan:** Tarkasteltavia kriteereitä mm. toiminnallinen luokka, uusi tie/nykyinen tie, ajosuuntien erottelu, tien päällysteen leveys, liikennemäärä, näkemäolosuhteet, liittymätiheys, maankäyttö.
  - **Reunaehdot** tarkentavat tarvittaessa valintaa: esim. rampit, poikkeava poikkileikkaus, ohituskaistat, liittymät, linja-autopysäkit, tunnelit, sillat, suojattomat tienkäyttäjät, turvallisuustilanne jne.
  - **Valikoimaan mukaan aiempaa laajemmin myös 70 km/h erityisesti vähäliikenteisellä tieverkolla.**
  - **100 km/h rajoituksen kriteerien tarkastelu.**
- **Taajama-alueen nopeusrajoituksia tarkastellaan ohjeessa omana kokonaisuutenaan (maateiden %-osuus pieni).**

Sidosryhmävuoropuhelu ja aikataulu

- Sisällön työstäminen yhdessä ELY-keskusten kanssa jatkuu vuoden 2023 loppuun ja osin vuoden 2024 alussa.
- Info- ja sidosryhmätilaisuuksia järjestetään alkuvuonna 2024, jonka jälkeen ohjeen työstäminen luonnokseksi jatkuu.
- Lausuntokierros näillä näkymin keväällä 2024.

Kiitos!

Väylävirasto
Trafikledsverket